

Konstnär- och musikfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas tio motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2007 om konstnär- och musikfrågor. Samtliga yrkanden avstyrks.

Förslag om en handlingsplan för icke-diskriminerande scenkonst, konstnärernas försörjning, den individuella visningsersättningen och ett nytt musikgenrecentrum avstyrks med hänvisning bl.a. till den pågående Kulturutredningen, vars resultat inte bör föregripas. Även ett förslag om treåriga bidrag till fria grupper avstyrks. Utskottet erinrar dock om sitt tidigare ställningstagande till behovet av fleråriga bemyndiganden inom vissa områden och förutsätter att regeringen snarast återkommer till riksdagen och redovisar möjligheten att knyta sådana bemyndiganden till anslag inom utgiftsområde 17.

Ett motionsförslag om en handlingsplan för folk- och världsmusik avstyrks med hänvisning till att regeringen inom kort ska utfärda riktlinjer för ett stöd till etnisk och kulturell mångfald som riksdagen nyligen beslutat om. Utskottet avvisar ett förslag om att en modell ska tas fram för samarbete mellan yrkesverksamma scenkonstnärer och amatörer. Ett sådant samarbete bör i första hand byggas på frivillighetens grund utan pekpinna från statens sida. Då det gäller förslag om att riksdagen ska uppmärksamma betydelsen av t.ex. Dalhalla och Opera på Skäret som regionala mötesplatser hänvisar utskottet till regeringens nationella strategi för regional konkurrenskraft, som lyfter fram kulturens betydelse för regionernas utveckling.

I betänkandet finns sju reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	5
En icke-diskriminerande och inkluderande scenkonst	5
Långsiktiga bidrag till fria grupper	6
Konstnärernas försörjning	7
Den individuella visningsersättningen	8
Musikgenrecentrum	10
Handlingsplan för folk- och världsmusik	11
Modell för samarbete mellan amatörer och professionella	12
Stöd till regionala mötesplatser för scenkonst	13
Reservationer	15
1. En icke-diskriminerande och inkluderande scenkonst, punkt 1 (v)	15
2. Långsiktiga bidrag till fria grupper, punkt 2 (v)	16
3. Konstnärernas försörjning, punkt 3 (v)	16
4. Den individuella visningsersättningen, punkt 4 (v)	17
5. Musikgenrecentrum, punkt 5 (v)	17
6. Handlingsplan för folk- och världsmusik, punkt 6 (v)	18
7. Modell för samarbete mellan amatörer och professionella, punkt 7 (v)	18
Särskilda yttranden	20
1. En icke-diskriminerande och inkluderande scenkonst, punkt 1 (s, mp)	20
2. Konstnärernas försörjning, punkt 3 (s)	20
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	21
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	21

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. En icke-diskriminerande och inkluderande scenkonst

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr267 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1.

Reservation 1 (v)

2. Långsiktiga bidrag till fria grupper

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr267 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 3.

Reservation 2 (v)

3. Konstnärernas försörjning

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr333 av Siv Holma m.fl. (v) yrkandena 1 och 2.

Reservation 3 (v)

4. Den individuella visningsersättningen

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr333 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 3.

Reservation 4 (v)

5. Musikgenrecentrum

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr267 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 11.

Reservation 5 (v)

6. Handlingsplan för folk- och världsmusik

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr267 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 12.

Reservation 6 (v)

7. Modell för samarbete mellan amatörer och professionella

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr267 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 13.

Reservation 7 (v)

8. Stöd till regionala mötesplatser för scenkonst

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:Kr353 av Kurt Kvarnström och Marita Ulvskog (båda s) och

2007/08:Kr354 av Johan Pehrson och Sofia Larsen (fp, c).

Stockholm den 25 mars 2008

På kulturutskottets vägnar

Siv Holma

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Siv Holma (v), Cecilia Wikström i Uppsala (fp), Cecilia Magnusson (m), Margareta Israelsson (s), Lars Wegedal (s), Mats Johansson (m), Anders Åkesson (c), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Hans Wallmark (m), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Olof Lavesson (m), Göran Persson i Simrishamn (s), Solveig Hellquist (fp), Esabelle Dingizian (mp), Göran Montan (m) och Gunilla Tjernberg (kd).

Utskottets överväganden

En icke-diskriminerande och inkluderande scenkonst

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en icke-diskriminerande och inkluderande scenkonst. Ett aktivt arbete pågår redan för att uppnå en mer jämställd scenkonst.

Jämför reservation 1 (v) och särskilt yttrande 1 (s, mp).

Motionen

I *motion Kr267* av Vänsterpartiet yrkas att regeringen snarast bör ta fram en åtgärdsplan för en icke-diskriminerande och inkluderande scenkonst (yrkande 1). Motionärerna anser att det inte räcker att hänvisa till regleringsbrev enligt vilka institutioner och andra verksamheter är skyldiga att arbeta med jämställdhets- och mångfaldsfrågor. Det måste till en regelbunden uppföljning av verksamhetens åtaganden, och det måste finnas sanktionsmöjligheter när målen inte är uppfyllda. Vänsterpartiet som tidigare har motionerat om den bristande jämställdheten inom musikområdet anser att frågan inte kan vänta längre.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet erinra om att riksdagen har godkänt nationella kulturpolitiska mål, vilka inkluderar ett jämställdhets- och delaktighetsmål samt ett mångfaldsmål. Samtliga myndigheter och institutioner på kulturområdet har ett mål i regleringsbrev eller motsvarande dokument som innebär att ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv ska integreras i verksamheten. Kulturlivet ska präglas av jämställdhet.

Utskottet, som delar motionärernas uppfattning att mycket ännu återstår att göra, välkomnar de satsningar som regeringen nu genomför för att uppnå en mer jämställd scenkonst. Under 2007–2009 avsätts 3 miljoner kronor för jämställdhetssatsningar och projekt inom främst scenkonstområdet. Dessutom har Statens kulturråd, Konstnärsnämnden och JämO fått i uppdrag att gemensamt redovisa en fördjupad analys av jämställdheten inom scenkonstområdet vart tredje år.

Här kan också nämnas att Delegationen för fördelning av statsbidrag till kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt har avsatt 3 miljoner kronor under en treårsperiod för jämställdhetsprojekt inom kultursektorn.

Utskottet erinrar också om att regeringen i direktiven till Kulturutredningen (dir. 2007:99) framhållit att jämställdhet ska vara en central fråga för kulturpolitiken. I direktiven sägs vidare att utredningen vid utform-

ningen av sina förslag ska väga in vad Orkesterutredningen och remissinstanserna har anfört om orkestrarnas ansvar för jämställdhet. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 december 2008.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att ett aktivt arbete pågår för att främja en mer jämställd scenkonst och kultursektor. Utskottet anser vidare att Kulturutredningens kommande förslag bör avvaktas.

Motion Kr267 (v) yrkande 1 avstyrks med hänvisning till det ovan anförda.

Långsiktiga bidrag till fria grupper

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att regeringen ska verka för treåriga avtalsperioder i Statens kulturråds bidragsgivning.

Jämför reservation 2 (v).

Motionen

I *motion Kr267* begär Vänsterpartiet att regeringen ska verka för treåriga avtalsperioder i Statens kulturråds bidragsgivning. Kulturrådets dialog med kommuner och landsting bör också vara inriktad på långsiktighet, anser motionärerna. De fria grupperna skulle med längre avtalsperioder kunna ha bättre framförhållning i det konstnärliga arbetet och få bättre förutsättningar att utvecklas (yrkande 3).

Bakgrund

Statens kulturråd har på regeringens uppdrag 2006 gjort en översyn av villkor och riktlinjer för bidragsgivningen till de fria teater- och dansgrupperna. I översynen föreslog Kulturrådet bl.a. en mer flexibel bidragsgivning i form av flerårigt stöd och interna förändringar för att stärka de fria teater- och dansgrupperna.

I samband med budgetbehandlingen hösten 2007 diskuterade utskottet i betänkande 2007/08:KrU1 möjligheten att utnyttja bemyndiganden i högre utsträckning för att skapa större flexibilitet i bidragsgivningen. I betänkandet redovisade utskottet (s. 80):

Riksdagens budgetbeslut är ettåriga. För att ge regeringen möjlighet att ingå mer långsiktiga åtaganden kan emellertid riksdagen bemyndiga regeringen att ikläda sig förpliktelser som kommer att belasta anslag först åren efter budgetåret. Särskilt vanligt är detta för vissa investeringsliknande verksamheter där varor och tjänster kommer att levereras och betalas under en följd av år. Medel anvisas endast för det närmast efterföljande året, men riksdagen åtar sig genom bemyndigandet att under senare budgetår anvisa vad som behövs.

Genom en ändring i 20 a § anslagsförordningen (1996:1189) har myndigheternas rätt att ikläda sig framtida förpliktelser beskurits. Ändringen som trädde i kraft vid ingången av 2007 innebär att det kan finnas anledning att överväga om inte ytterligare bemyndiganden därför bör knytas till anslagen inom utgiftsområde 17. Utskottet har vid en utfrågning av statssekreterare Ingrid Eiken i Kulturdepartementet inhämtat hur regeringen ser på denna fråga. Då framkom att Regeringskansliet bereder frågan och i dialog med berörda aktörer tar fram underlag för att på olika områden kunna analysera konsekvenserna av alternativa lösningar med eller utan bemyndiganden. Analyserna kommer att ligga till grund för regeringens budgetberedning under 2008 och har särskilt fokus på Konstnärsnämndens fleråriga bidrag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringens fortsatta beredning av behovet av bemyndiganden bör avvaktas. Motion Kr267 (v) yrkande 3 bör därför inte föranleda något initiativ från riksdagens sida. Utskottet förutsätter emellertid att regeringen återkommer i frågan så snart som möjligt, dock senast i budgetpropositionen för 2009.

Konstnärernas försörjning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om konstnärernas försörjning.

Jämför reservation 3 (v) och särskilt yttrande 2 (s).

Motionen

Vänsterpartiet begär i *motion Kr333* tillkännagivanden till regeringen om att betänkandet *Konstnärerna och trygghetssystemen* (SOU 2003:21) snarast måste leda till beslut (yrkande 1) och att regeringen ska återkomma med förslag till hur en bild- och formkonstnärssallians kan inrättas (yrkande 2). Motionärerna framhåller att ingenting har hänt på bild- och formkonstnärernas område efter utredningen utom att försämringarna av arbetslöshetskassevillkoren har drabbat samtliga som yrkesmässigt utövar konstnärlig verksamhet. För de mest kvalificerade frilansande konstnärerna har man skapat en möjlighet genom Teater- respektive Danssalliansen, och nu går man vidare med Musiksalliansen. Om regeringen vill visa att den menar allvar med att förespråka en arbetslinje bör den bygga vidare på modellen med allianser. Det är svårt att motivera att ett helt konstområde lämnas utanför.

Utskottets ställningstagande

I utredningen *Konstnärerna och trygghetssystemen* konstaterades att många konstnärer har behov av stöd i form av riktad information för att bättre kunna hantera trygghetssystemen. Som en följd av detta fick Konstnärsnämnden i regleringsbrevet för budgetåret 2005 i uppdrag att fördjupa arbetet med att bevaka konstnärernas ekonomiska och sociala villkor. Avsikten var bl.a. att öka kunskapen om trygghetssystemens utformning och tillämpning, samt att med utgångspunkt i denna kunskap bygga upp en stöd- och rådgivningsfunktion i frågor som rör de generella trygghetssystemen. Som ett led i arbetet skulle Konstnärsnämnden presentera en handlingsplan för hur arbetet skulle bedrivas på ett sätt som involverade dels konstnärernas fack- och intresseorganisationer, dels berörda myndigheter utanför kulturområdet. Konstnärsnämndens anslag ökades med 2 miljoner kronor för att möjliggöra uppbyggnaden av denna nya verksamhet.

Konstnärsnämnden har därefter i regleringsbrev för 2006 och 2007 fått i uppdrag att göra en fördjupad analys av konstnärernas föränderliga arbetsmarknad. Analysen skulle särskilt belysa hur villkoren på arbetsmarknaden förändras för de olika konstnärskategorierna och hur detta påverkar möjligheterna att ägna sig åt kvalificerat konstnärligt arbete. Nämnden redovisade sitt uppdrag i rapporten *Konstnärerna i kulturpolitiken. En utredning om konstnärer, kulturpolitik och arbetsmarknad*, vilken överlämnats till Kulturdepartementet i december 2007. Rapporten bereds för närvarande i departementet.

Utskottet anser för egen del att den fortsatta beredningen av Konstnärsnämndens rapport bör avvaktas och avstyrker därmed motion Kr333 (v) yrkandena 1 och 2.

Utskottet erinrar också om att Kulturutredningen har i uppdrag att pröva hur försörjningsmöjligheterna för kulturskaparna kan främjas samt identifiera de åtgärder som kan bidra till ett ökat entreprenörskap och företagande inom kulturskapande och konstnärlig verksamhet.

Den individuella visningsersättningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att regeringen ska tillgodose riksdagens tidigare krav på att pröva frågan om upphovsmän och -kvinnor till offentliga konstnärliga verk kan ges förhandlingsrätt när det gäller den individuella visningsersättningens storlek. Kulturutredningen har redan i uppdrag att bereda frågan.

Jämför reservation 4 (v).

Motionen

I *motion Kr333* påminner Vänsterpartiet om att riksdagen för två år sedan, med anledning av en vänsterpartimotion, gjorde ett tillkännagivande till regeringen om att även upphovsmän och -kvinnor till offentliga konstnärliga verk bör ha förhandlingsrätt när det gäller den individuella visningsersättningens storlek. Motionärerna anser att det är hög tid att förverkliga det löftet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna (yrkande 3).

Bakgrund och tidigare behandling

Enligt en inskränkning i upphovsrättslagen (1960:729) har bild- och formkonstnärerna inte rätt att ta betalt när överlåtna konstverk visas offentligt. Av kulturpolitiska skäl har man emellertid från statens sida ansett att det är rimligt att kompensera det offentliga utnyttjandet med en ersättning. Denna ersättning benämns visningsersättning och utgår i två former: dels som kollektiv ersättning, dels som individuell ersättning.

Den individuella visningsersättningen hanteras av den upphovsrättsliga serviceorganisationen Bildkonst Upphovsrätt i Sverige, BUS. Ersättningen infördes 1997 och uppgår 2008 till 27 miljoner kronor. År 2007 fick 3 290 konstnärer del av detta stöd.

Av BUS regelverk framgår bl.a. att konstverk ägda av statliga, landstingskommunala och kommunala myndigheter omfattas av bestämmelserna för ersättningen liksom konstverk som ägs av kyrkliga och religiösa samfund eller organisationer.

Kulturutskottet föreslog i betänkande 2005/06:KrU10 ett tillkännagivande till regeringen i frågan. Förslaget motiverades på följande sätt (s.12–13):

Utskottet konstaterar att den individuella visningsersättningen är en offentlighetsrättslig ersättning som årligen underställs sedvanlig budgetprövning. Trots detta bör regeringen pröva om det finns förutsättningar att införa en förhandlingsrätt för upphovsmannagrupperna på bild- och formområdet då det gäller den individuella visningsersättningen. Regeringen bör ta initiativ till en sådan undersökning som bör syfta till att klarlägga vilket behov som kan finnas av att införa en sådan rätt och vilka effekter den kan få. En avgörande förutsättning i sammanhanget är att bild- och formkonstnärerna själva är intresserade av att få en förhandlingsrätt och återkommande delta i diskussioner med företrädare för regeringen om ersättningens storlek. Efter att ha prövat frågan bör regeringen snarast informera riksdagen om vilka åtgärder som regeringen avser att vidta.

Riksdagen följde utskottet (rskr. 2005/06:206).

Utskottets ställningstagande

Regeringen har i budgetpropositionen för 2008 redovisat att frågan om den individuella visningsersättningen behandlas i Kulturutredningen. Utskottet anser att utredningens förslag på området bör avvaktas. Något ytterligare tillkännagivande från riksdagens sida behövs inte. Motion Kr333 (v) yrkande 3 avstyrks därmed.

Musikgenrecentrum

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag som syftar till att fler musikgenrecentrum ska inrättas. Det finns möjligheter att genom Kulturrådet och Svenska rikskonserter stödja olika genrer.

Jämför reservation 5 (v).

Motionen

I *motion Kr267* anser Lars Ohly m.fl. (v) att vissa musikgenrer gynnas och andra missgynnas. Den klassiska musiken dominerar fortfarande när det gäller samhällsstöd. Alla musikgenrer bör tillåtas att leva och utvecklas, anser motionärerna. De föreslår därför att regeringen ska lägga fram förslag om åtgärder så att fler musikgenrecentrum kan inrättas och den musikaliska mångfalden stärkas utan att det samtidigt görs neddragningar på redan stödda genrer (yrkande 11).

Utskottets ställningstagande

Kulturutskottet, som avstyrkte ett yrkande med samma innebörd under föregående riksmöte, hänvisar även denna gång till de möjligheter som finns att från statens sida stödja olika musikgenrer inom ramen för den befintliga bidragsgivningen.¹ Av Kulturrådets riktlinjer för statsbidraget till regional musikverksamhet framgår att länsmusiken har ett särskilt ansvar för vår tids musik inom alla genrer. Vidare har Stiftelsen Svenska rikskonserter som övergripande mål att främja utvecklingen av olika musikgenrer genom stöd och service till musiklivets intresseorganisationer.

Den särskilda utredare som på regeringens uppdrag såg över de professionella orkestrarnas situation i landet föreslog i sitt betänkande att Kulturrådet i samråd med huvudmännen skulle ta fram nya riktlinjer för det statliga bidraget till den regionala musikverksamheten. Utredaren konstaterade att genrebegreppet är problematiskt och att det därför är mycket svårt att göra gränsdragningar mellan olika genrer på ett sätt som blir rättvisande. Det uppstår dessutom nya genrer varje år på musikområdet. Genre-

¹ Betänkande 2006/07:KrU7.

begreppet används för att täcka såväl stort som smått, t.ex. jazz, hip-hop, västerländsk konstmusik, opera, stråkkvartett och kuplettsång.² Orkesterutredningens förslag har efter remissbehandling överlämnats till kulturutredningen. Resultatet av kommitténs arbete väntas vara klart i slutet av 2008.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr267 (v) yrkande 11.

Handlingsplan för folk- och världsmusik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om en handlingsplan för hur folk- och världsmusik ska få ett större utrymme i de kulturpolitiska satsningarna på ett internationaliserat kulturliv. Regeringen kommer inom kort att utfärda riktlinjer för det stöd till etnisk och kulturell mångfald som riksdagen nyligen har beslutat om. Den kulturpolitiska utredningen ska bl.a. uppmärksamma internationaliseringsfrågor.

Jämför reservation 6 (v).

Motionen

I *motion Kr267* av Lars Ohly m.fl. (v) föreslår motionärerna att regeringen ska återkomma till riksdagen med en handlingsplan för hur folk- och världsmusiken och världsdansen ska kunna ges ett rättmätigt utrymme i de kulturpolitiska satsningarna på ett internationaliserat kulturliv (yrkande 12).

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som avstyrkte ett liknande yrkande under föregående riksmöte, hänvisade bl.a. till det arbete med världs- och folkmusik som utförs inom ramen för Stiftelsen Svenska rikskonserterns verksamhet. Som exempel nämndes konsertturnéer i Sverige med svensk och internationell folk- och världsmusik, inspelningar på cd av utomeuropeisk musik och konserter på Rikskonserterns egen scen i Stockholm för folk- och världsmusik, Stallet. Det kan tilläggas att Stallet drivs av Riksföreningen för Folkmusik och Dans med stöd av Kulturrådet, Stockholms läns landsting och Stockholms stad.

I budgetpropositionen för 2008 föreslogs en särskild satsning för att främja etnisk och kulturell mångfald med 10 miljoner kronor årligen under treårsperioden 2008–2010. Riksdagen biföll förslaget.

² Den professionella orkestermusiken i Sverige (SOU 2006:34), s. 11 och 31 f.

Medlen är avsedda att prioritera insatser för att utveckla internationella kontaktnät och konstnärligt utbyte med hjälp av den kompetens som finns i landet genom ökade flerkulturella erfarenheter. De närmare riktlinjerna för stödet kommer att bestämmas av regeringen inom kort. Det är tänkbart att syftet med motionsyrkandet då kommer att tillgodoses.

Kulturutredningen ska enligt sina direktiv uppmärksamma bl.a. det svenska samhällets internationalisering (dir. 2007:99). Utredningsresultatet bör inte föregripas.

Motion Kr267 (v) yrkande 12 avstyrks.

Modell för samarbete mellan amatörer och professionella

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att ta fram en modell för ett jämlikt och långsiktigt samarbete mellan yrkesverksamma scenkonstnärer och amatörer. Ett sådant samarbete bör i första hand byggas på frivillighetens princip utan pekpinna och inblandning från statens sida.

Jämför reservation 7 (v).

Motionen

I *motion Kr267* av Lars Ohly m.fl. (v) föreslår motionärerna att regeringen tillsätter en arbetsgrupp som ska ta fram en modell för ett jämlikt och långsiktigt fungerande samarbete mellan yrkesverksamma scenkonstnärer och amatörer där båda parter kan delta på jämlika villkor (yrkande 13).

Utskottets ställningstagande

Staten stöder på olika sätt, och inom olika politikområden, utvecklingen av amatörkulturen. Exempelvis lämnas bidrag till centrala amatörkulturorganisationer inom teater- och dansområdet, som ska medverka till att göra kulturupplevelser tillgängliga för en bred allmänhet och stimulera individens eget skapande.³ Inom ramen för utvecklingsbidragen till regionala teater-, dans- och musikinstitutioner lämnar Kulturrådet bidrag för samverkan mellan professionella konstutövare och amatörer. På musikområdet har länsmusiken i uppdrag att stödja amatörmusikverksamheten i länen, särskilt då det gäller ungdomar. På teaterområdet kan särskilt nämnas de försök som görs att bredda teaterintresset genom samverkan mellan amatörer och professionella. Det har skett på t.ex. Västerbottenteatern där amatö-

³ Anslag 28:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete.*

rer medverkat i en uppsättning av En midsommarnattsdröm.⁴ Vidare spelar amatörkulturen en central roll inom folkbildningen, både inom studieförbund och på folkhögskolor. Även föreningslivet bidrar på bred front till att sprida intresset för kultur av olika slag och till att främja människors möjligheter att vara delaktiga och aktiva i kulturlivet.

Enligt utskottets uppfattning finns det ett stort värde i samspelet mellan amatörer och professionella och i att en sådan samverkan förekommer i en mängd olika former och sammanhang. Ett samarbete mellan professionella konstnärer och amatörer måste emellertid i första hand byggas på frivillighetens grund utan pekpinna och inblandning från statens sida. Denna princip gäller i synnerhet för den verksamhet som bedrivs inom den ideella sektorn och folkbildningen men är även tillämplig på de institutioner som har i uppdrag att stödja amatörverksamheten. Utskottet känner sig således inte övertygat om att samarbetet mellan amatörer och professionella skulle gynnas av att en modell utarbetas på initiativ av riksdagen i enlighet med förslaget i motionen. Skulle däremot de berörda institutionerna eller folkbildningen och föreningslivet själva vilja ta fram en samarbetsmodell har utskottet givetvis inte något att invända.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att yrkandet inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Motion Kr267 (v) yrkande 13 avstyrks.

Stöd till regionala mötesplatser för scenkonst

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motioner om stöd till regionala mötesplatser för scenkonst som Dalhalla och Opera på Skäret. Båda dessa institutioner har stor betydelse i kulturellt hänseende och som tillväxtfaktorer i sina regioner. Regeringen har i sin nationella strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning lyft fram kulturområdets betydelse och potential för regionernas utveckling.

Motionerna

I *motion Kr353* av Kurt Kvarnström och Marita Ulvskog (båda s) framhåller motionärerna att Sverige i Dalhalla har fått en utomhusscenen av internationell lyskraft, fullt jämförbar med de främsta i Europa. Operaverksamheten vid Dalhalla går med underskott varje år som måste täckas via övriga intäkter. Dalhalla betyder mycket som motor för turist- och näringslivet i

⁴ Kulturrådets redovisning Utvecklingsarbete vid de regionala kulturinstitutionerna (2007/1271).

Dalarna och Sverige. Motionärerna föreslår att riksdagen ska göra ett tillkännagivande om vikten av att staten fortsätter att stödja kulturella mötesplatser över hela landet, som t.ex. Dalhalla.

I *motion Kr354* påpekar Johan Pehrson och Sofia Larsen (fp, c) att Opera på Skäret i Ljusnarsberg i dag är ett kulturellt musikteatercentrum, som genomfört bl.a. en operafestival. Detta projekt har enligt motionärerna en oerhörd potential när det gäller att skapa högklassig kultur för medborgarna och att öka företagsamheten och därmed tillväxten i området. Projektet bör kunna stå som förebild för andra liknande projekt runtom i Sverige. Staten bör uppmärksamma detta initiativ, vilket riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrkte under föregående riksmöte ett yrkande med samma innebörd som det nu aktuella om Opera på Skäret i Ljusnarsberg. Utskottet anser nu liksom våren 2007 att initiativ liknande Opera på Skäret utan tvekan kan få stor betydelse för en bygd, först och främst i kulturellt hänseende men även som tillväxtfaktor genom att arbetstillfällen skapas och turister dras till verksamheten. Samma resonemang gäller för Dalhalla. Båda scenerna har uppmärksammats av staten bl.a. med bidrag från kulturbudgeten. Efter beslut av riksdagen stöder Kulturrådet årligen Dalhalla över anslag 28:7 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål*.

Kulturutskottet har nyligen i sitt betänkande om övergripande kulturfrågor utförligt redovisat såväl den nationella som den internationella synen på kulturens roll för regional tillväxt.⁵ Utskottet inskränker sig här till att nämna att regeringen i sin nationella strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning har lyft fram kulturområdets betydelse och potential för regionernas utveckling. Frågan ägnas även uppmärksamhet av Kulturutredningen som bl.a. ska se över sambandet mellan insatser för kultur och regional utveckling och kulturens betydelse för ett kreativt näringsliv (dir. 2007:99). Resultatet av utredningens arbete bör inte föregripas.

Motionerna Kr353 (s) och Kr354 (fp, c) synes i allt väsentligt vara tillgodosedda. De avstyrks.

⁵ Betänkande 2007/08:KrU5.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. En icke-diskriminerande och inkluderande scenkonst, punkt 1 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr267 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1.

Ställningstagande

Scenkonsten ska vara icke-diskriminerande utifrån kön, klass, sexuell läggning, etnicitet, funktionshinder osv. Det är inte tillräckligt att hänvisa till regleringsbrev enligt vilka institutioner och andra verksamheter är skyldiga att arbeta med jämställdhets- och mångfaldsfrågor. En uppföljning av verksamhetens åtaganden måste ske regelbundet och det måste finnas sanktionsmöjligheter när målen inte är uppfyllda. Vänsterpartiet har tidigare hänvisat till att man i England har en lag som stadgar att institutionerna på ett aktivt sätt ska åta sig att följa en icke-diskriminerande, inkluderande ordning. Institutionerna redovisar varje år vilka åtgärder de har vidtagit och hur de har uppfyllt kraven på mångfald.

Vänsterpartiet välkomnade förslagen i *Plats på scen* (SOU 2006:42). I betänkande 2006/07:KrU7 redovisade utskottet att frågan bereddes inom Kulturdepartementet i samband med hanteringen av Orkesterutredningens betänkande. I budgetpropositionen för 2008 redovisade regeringen att detta betänkande kommer att behandlas inom ramen för den då nyligen tillsatta Kulturutredningen.

Jag anser att regeringen inte bör förhålla frågan utan snarast ta fram en åtgärdsplan för en icke-diskriminerande och inkluderande scenkonst.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bifaller motion Kr267 (v) yrkande 1.

2. Långsiktiga bidrag till fria grupper, punkt 2 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr267 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 3.

Ställningstagande

Jag anser att konstnärer bör få ägna sig åt den skapande processen, inte åt tidsödande arbete med att varje år skriva ansökningar för att erhålla anslag till grundläggande verksamhet. Längre avtalsperioder möjliggör bättre framförhållning i det konstnärliga arbetet och ger därmed bättre förutsättningar för utveckling och kvalitet. Regeringen bör därför verka för 3-åriga avtalsperioder i Statens kulturråds bidragsgivning men också i myndighetens dialog med kommuner och landsting och regioner.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bifaller motion Kr267 (v) yrkande 3.

3. Konstnärernas försörjning, punkt 3 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr333 av Siv Holma m.fl. (v) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Bild- och formkonstnärerna har länge varit en eftersatt grupp. Ingenting positivt har hänt för denna grupp sedan betänkandet *Konstnärerna och trygghetsystemen* (SOU 2003:21) presenterades. Däremot har försämringarna i villkoren för rätt till arbetslöshetsersättning drabbat samtliga som yrkesmässigt utövar konstnärlig verksamhet.

Regeringen förespråkar en arbetslinje. Om regeringen menar allvar med den politiken bör de bygga vidare på modellen med allianser som Teateralliansen och Dansalliansen. Det är svårt att motivera att ett helt konstområde ska lämnas utanför.

Regeringen bör snarast återkomma med förslag till hur en bild- och formallians kan inrättas.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bifaller motion Kr333 (v) yrkandena 1 och 2.

4. Den individuella visningsersättningen, punkt 4 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr333 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 3.

Ställningstagande

Med anledning av en vänsterpartimotion beslöt en enig riksdag för två år sedan att meddela regeringen att upphovsmän till offentliga konstnärliga verk bör ha förhandlingsrätt när det gäller den individuella visningsersättningens storlek. Vänsterpartiet anser att det nu är hög tid att förverkliga det löftet. Regeringen bör därför skyndsamt återkomma med förslag till riksdagen.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bifaller motion Kr333 (v) yrkande 3.

5. Musikgenrecentrum, punkt 5 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr267 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 11.

Ställningstagande

Mångfalden av musikgenrer är en fantastisk tillgång för musiklivet som helhet och för hela samhället. Tyvärr finns det en obalans i den statliga medelstillsdelningen som gynnar vissa musikgenrer på bekostnad av andra. Som det nu är får framför allt den klassiska musiken del av samhällets stöd. Enligt min uppfattning bör alla musikgenrer tillåtas att leva och utvecklas.

I likhet med motionärerna bakom motion Kr267 (v) anser jag därför att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur fler musikgenrecentrum ska kunna inrättas och den musikaliska mångfalden stärkas. Förslaget får emellertid inte finansieras genom nedskärningar av redan stödda genrer.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bifaller motion Kr267 (v) yrkande 11.

6. Handlingsplan för folk- och världsmusik, punkt 6 (v)
av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr267 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 12.

Ställningstagande

Riksdagen har nyligen beslutat om en särskild satsning för att främja etnisk och kulturell mångfald. Jag anser att det är hög tid att ta fram en handlingsplan så att folk- och världsmusikgenren liksom världsdansen kan få ett förhållandevis rättmätigt utrymme inom ramen för dessa kulturpolitiska satsningar. Regeringen bör därför snarast återkomma till riksdagen med förslag till en sådan handlingsplan.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bifaller motion Kr267 (v) yrkande 12.

7. Modell för samarbete mellan amatörer och professionella, punkt 7 (v)
av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr267 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 13.

Ställningstagande

I likhet med motionärerna bakom motion Kr267 (v) anser jag att regeringen bör tillsätta en arbetsgrupp som ska utarbeta en modell för ett långsiktigt fungerande samarbete på jämlika villkor mellan yrkesverkssamma scenkonstnärer och amatörer. Om så behövs bör gruppen lägga fram förslag till lagändringar. Gruppen bör också studera förhållandena i Finland, där amatörteater har en både djupare och bredare tradition än i Sverige och där det statliga stödet är lagreglerat.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bifaller motion Kr267 (v) yrkande 13.

Särskilda yttranden

1. En icke-diskriminerande och inkluderande scenkonst, punkt 1 (s, mp)

Margareta Israelsson (s), Lars Wegendal (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Göran Persson i Simrishamn (s) och Esabelle Dingizian (mp) anför:

Den maktordning som råder i samhället som helhet återfinns också inom kulturområdet och scenkonsten. För att uppnå jämställdhet också inom scenkonsten krävs en jämställdhetsintegrering. Det är inte enbart en fråga om att anvisa projektmedel för enstaka insatser, utan det handlar om att påverka grundläggande värderingar och förändra attityder. I slutbetänkandet från utredningen om stöd för jämställdhetsintegrering (SoU 2007:15) finns förslag om hur detta arbete kan genomföras. Vi hänvisar till Miljöpartiets tidigare reservation i betänkande 2007/08:KrU4 men avstår nu från att reservera oss i frågan.

2. Konstnärernas försörjning, punkt 3 (s)

Margareta Israelsson (s), Lars Wegendal (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s) och Göran Persson i Simrishamn (s) anför:

De ekonomiska villkoren för kulturarbetarna har skärpts under senare år. Inte minst har försämringarna i arbetslöshetsersättningen drabbat kulturarbetarna hårt eftersom de ofta har visstidsanställningar eller andra tillfälliga uppdrag och återkommande uppbar arbetslöshetsersättning.

Regeringen har uttalat att de problem som finns för kulturarbetarnas arbetsmarknad måste lösas inom kulturpolitiken.

Förändringarna på arbetsmarknadsområdet är beslutade men besked om hur regeringen tänker lösa frågan om kulturarbetarnas och konstnärernas försörjning uteblir. Vi anser att det är ytterst angeläget att regeringen snart bereder Konstnärsnämndens rapport och inte hänvisar också denna till Kulturutredningen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Kr267 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast bör ta fram en åtgärdsplan för en icke-diskriminerande och inkluderande scenkonst.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för treåriga avtalsperioder i Kulturrådets bidragsgivning men också i myndighetens dialog med kommuner och landsting eller regioner.
11. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till hur fler musikgenrecentrum kan inrättas utan att det innebär neddragning av satsningar som gjorts på vissa genrer.
12. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med en handlingsplan för hur folk- och världsmusiken ska kunna ges ett förhållandevis rättmätigt utrymme i de kulturpolitiska satsningarna i ett internationaliserat kulturliv.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en arbetsgrupp som får till uppgift att ta fram en modell för samarbete mellan yrkesverksamma scenkonstnärer och amatörer där båda parter kan delta på jämlika villkor.

2007/08:Kr333 av Siv Holma m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att betänkandet Konstnärerna och trygghetssystemen snarast måste leda till beslut.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till hur en bild- och formkonstnärersallians kan inrättas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att även bild- och formkonstnärerna som upphovsmän till offentliga konstnärliga verk bör ha förhandlingsrätt när det gäller den individuella visningsersättningens storlek.

2007/08:Kr353 av Kurt Kvarnström och Marita Ulvskog (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten fortsätter att stötta regionala viktiga aktörer som Dalhalla så att kulturupplevelser är levande i hela Sverige.

2007/08:Kr354 av Johan Pehrson och Sofia Larsen (fp, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Opera på Skäret i Ljusnarsberg.